

Az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikája

Összefoglaló zárójelentés

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

AZ INKLUZÍV OKTATÁSI RENDSZER FINANSZÍROZÁSI SZAKPOLITIKÁJA

Összefoglaló zárójelentés

Az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (az Ügynökség) független és önigazgató szervezet. Az Ügynökséget a tagországok oktatási minisztériumai és az Európai Bizottság közösen finanszírozza az Európai Unió (EU) Erasmus+ oktatási programja (2014–2020) keretében megvalósuló működési támogatásán keresztül.

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

A jelen kiadvány megjelenésének az Európai Bizottság általi támogatása nem tekinthető a tartalom jóváhagyásának, mely kizárólag a szerzők nézeteit tükrözi, és a Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglalt információ felhasználásáért.

Az ebben a dokumentumban bárki által kifejtett nézetek nem szükségszerűen képviselik az Ügynökség, az Ügynökség egyes tagországai vagy az Európai Bizottság hivatalos álláspontját.

Szerkesztők: Edda Óskarsdóttir, Amanda Watkins és Serge Ebersold

A dokumentumból részek kiemelhetők és közlétehetőek, feltéve, ha a forrást világosan megjelölik. A hivatkozást ezzel a jelentéssel kapcsolatban az alábbiak szerint kérjük megadni: Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2018. *Az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikája: Összefoglaló zárójelentés.* (E. Óskarsdóttir, A. Watkins és S. Ebersold, szerk.). Odense, Dánia

Ez a jelentés elektronikusan teljes mértékben átalakítható formátumban és 25 nyelven áll rendelkezésre, hogy az abban foglalt információhoz minél jobb hozzáférést biztosítsunk. A jelentés elektronikus változatai hozzáférhetők az Ügynökség web site-ján: www.european-agency.org

A jelen dokumentum az eredeti angol nyelvű változat fordítása. Ha bizonytalan a fordításban szereplő információk pontosságát illetően, kérjük, hivatkozzon az eredeti angol szövegre.

ISBN: 978-87-7110-789-0 (Elektronikus formátumban)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Titkárság
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli Iroda
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
Partnerségi projekt	6
PROJEKTTEVÉKENYSÉGEK ÉS MÓDSZERTAN	6
SZAKPOLITIKAI KÉRDÉSEK, TÉNYEZŐK ÉS ÖSZTÖNZŐK KERETE	8
1. ágazatközi kérdés: A tanulók megfelelő oktatási lehetőségekhez való hatékony hozzáférése	10
2. ágazatközi kérdés: Iskolafejlesztési szemlélet előmozdítása a befogadó nevelésben-oktatásban	11
3. ágazatközi kérdés: Innovatív és rugalmas tanulási környezetek biztosítása	12
4. ágazatközi kérdés: Átlátható és elszámoltatható befogadó nevelési-oktatási rendszerek biztosítása	13
ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK	15
IRODALOMJEGYZÉK	16

BEVEZETÉS

A közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról szóló tanácsi ajánlás rámutat, hogy:

A társadalmi kohézió erősítése érdekében elengedhetetlen a minőségi és inkluzív oktatásban való, ténylegesen egyenlő részvétel lehetőségének biztosítása minden tanuló számára, ideértve a migráns családokból származó, a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező, a sajátos nevelési igényű, valamint – a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezménynek megfelelően – a fogyatékkal élő tanulókat is (Az Európai Unió Tanácsa, 2018, 6. o.).

A kutatások azt mutatják, hogy a finanszírozási mechanizmusok kulcsfontosságúak a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó tanulók számára biztosított iskolai elhelyezés típusának a meghatározása tekintetében (OECD, 2012). Az oktatásfinanszírozási rendszerek döntő szerepet játszanak annak biztosításában, hogy valamennyi tanuló – beleértve a neme, vallása, képességei, nemi irányultsága, társadalmi helyzete vagy etnikai hovatartozása miatt marginalizált tanulókat is – az egész életen át tartó tanulás valamennyi szintjén befogadó nevelés-oktatáshoz férhessen hozzá (UNESCO, 2009). Míg az országok eltérő kihívásokkal szembesülnek a befogadó nevelés-oktatás támogatására irányuló finanszírozás tekintetében, fontos gondoskodni a rendelkezésre álló – humán és egyéb – erőforrások lehető leghatékonyabb felhasználásáról (UNESCO, 2017).

Az Inkluzív Oktatási Rendszer Finanszírozási Szakpolitikája (FPIES) projekt előfeltétele, hogy a szakpolitikai döntéshozók Európa-szerte elismerjék, hogy a finanszírozási mechanizmusok meghatározó hatással bírnak az oktatásban tapasztalt egyenlőtlenségek csökkentésében. Részletesebb információkra van szükségük azonban arra vonatkozóan, hogy a finanszírozási mechanizmusok milyen hatást gyakorolnak a befogadó nevelés-oktatásra, amelyek aztán iránymutatásul szolgálnak a szakpolitikák kialakítása során.

Az FPIES projekt erre a felismert szakpolitikai igényre kínál választ. A 2016 és 2018 között zajló projekt az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért (a továbbiakban: az Ügynökség) egy korábbi projektjére épül: **Az Inkluzív Oktatás Finanszírozása – A befogadó nevelés-oktatást támogató országos rendszerek feltérképezése** (Európai Ügynökség, 2016). A FPIES-t az Ügynökség és az Európai Bizottság keretében működő **Erasmus+ 3. kulcstevékenység: Előremutató együttműködési projektek** közösen finanszírozza. E rövid jelentés az FPIES projekt összefoglaló bemutatását tartalmazza.

Partnerségi projekt

A projekt nyolc partner – a **holland**, a **lítván**, a **norvég**, az **olasz**, a **portugál** és a **szlovén** oktatási minisztérium, az Ügynökség és az **Universitat Ramon Llull** közvetlen közreműködésén alapul. Az utóbbi a projekt külső értékelését látja el, amely keretében hangsúlyt fektet a projekt tevékenységeire és annak eredményeire.

Az FPIES projekt célja az oktatásfinanszírozás különböző megközelítéseinek a rendszeres vizsgálata, valamint az oktatásban tapasztalt egyenlőtlenségek csökkentését elősegítő hatékony finanszírozáspolitikai keret meghatározása.

A projekt kiindulási pontja az, hogy jelenleg a forráselosztási keretrendszerek minden országban egyre befogadóbb szemléletű oktatási rendszerekre épülnek. Az egyes országok a célból alakították ki ezeket a forráselosztási keretrendszereket, hogy a befogadó nevelés-oktatás elveinek hatékonyabb végrehajtását lehetővé tegyék a szereplők számára.

A projekttevékenységek különösen a forráselosztási rendszerek értékelésére összpontosítottak hat partnerországban.

PROJEKTTEVÉKENYSÉGEK ÉS MÓDSZERTAN

Az FPIES *projekt fogalmi kerete* (Európai Ügynökség, nyomtatás alatt) már meglévő kutatási ismeretanyagra épül (nevezetesen: Európai Ügynökség, 2016). A fogalmi keret szerepe a projekt ismeretanyaga összegyűjtésének az irányítása, valamint keret biztosítása az összegyűjtött ismeretanyag elemzéséhez.

Az FPIES projektben az információgyűjtést alátámasztó módszertan az egymástól való tanuláson alapuló megközelítés volt. Ez megkönnyítheti az önellenőrzést és a tapasztalatmegosztást, ezáltal támogatva hosszú távon a szakpolitikák kialakítását és végrehajtását a résztvevő országokban.

A legfőbb egymástól való tanuláson alapuló tevékenységek hat tanulmányi országlátogatás volt a partnerországok mindegyikébe. Mindegyik tanulmányi országlátogatás az érintett szereplők széles körét vonta be a fogadó országokban, kezdve a minisztériumi szinttől a helyi önkormányzatokon át az iskolák szintjéig, illetve a többi öt országból három minisztériumi szintű látogató is érkezett. A tanulmányi országlátogatások résztvevői számos előre leegyeztetett tevékenységben és beszélgetésen vettek részt, miközben mélyrehatóan megvizsgálták minden egyes országnak a gyógypedagógiai nevelés-oktatás és az inkluzív nevelés-oktatás finanszírozására szolgáló rendszerét. A cél a jelenlegi modell jellemzőinek, kihívásainak és a benne rejlő lehetőségeknek az azonosítása volt. Ezeknek az országok közötti szakpolitikai eszmecseréknek az eredményeként olyan meta-szintű

ismeretanyag született, amely aztán a projekt elemzési tevékenységei alapját képezte. Az ismeretanyag rögzítése kétféleképpen történt:

- **Országjelentések:** Az országjelentések azonosítják az egyes országok befogadó nevelési-oktatási rendszereit alátámasztó finanszírozás, kormányzás és kapacitásépítés főbb erősségeit és kihívásait. Az országjelentések előkészítésére még a tanulmányi országlátogatások előtt sor került. Véglegesítésükre az országlátogatások befejeztével – az ezek során szerzett ismeretanyag és beszélgetések alapján – került sor.
- **A tanulmányi országlátogatásokról szóló jelentések:** A tanulmányi országlátogatásokról szóló jelentések az egyes látogatások fő vitapontjairól és tanulságairól számolnak be. Összefoglalják a látogatásokat, és átfogó elemzést nyújtanak a beszélgetésekről.

A tanulmányi országlátogatások ismeretanyaga és az azokról szóló jelentések megtalálhatók a résztvevő országokról – **Hollandia, Litvánia, Norvégia, Olaszország, Portugália és Szlovénia** – szóló partneroldalakon.

Az FPIES projekt **Összefoglaló jelentése** (Európai Ügynökség, 2018) a projekttevékenységek, az országjelentések, a tanulmányi országlátogatások és a tanulmányi országlátogatásokról szóló jelentések eredményeit gyűjti össze. Oktatásfinanszírozási problémákra, az oktatásban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentésének tényezőire és meghatározó támpontjaira, valamint költséghatékony és méltányos finanszírozási mechanizmusokra mutat rá.

Az Összefoglaló jelentésben bemutatott projekteredményeket felhasználó FPIES projekt egyik legfőbb eredménye a *Szakpolitikai iránymutatási keret* (Európai Ügynökség, nyomtatás alatt–b).

A *Szakpolitikai iránymutatási keret* kiválasztott célközönsége és potenciális felhasználói a rendszer különböző – nemzeti, regionális és helyi – szintjein tevékenykedő befogadó nevelési-oktatási szakpolitikai döntéshozók. A *Szakpolitikai iránymutatási keret* a következőket tartalmazza:

- a befogadó nevelési-oktatási rendszerek átfogó finanszírozáspolitikáját alátámasztó **szakpolitikai elemek** áttekintése;
- egy **szakpolitikai keret** bemutatása, rávilágítva az ágazatközi szakpolitikai kérdésekre, valamint a befogadó nevelési-oktatási rendszerek (a következő szakaszban összefoglalt) átfogó finanszírozáspolitikáját képező szakpolitikai célokra és prioritásokra;
- a javasolt iránymutatási keretre épülő **önellenőrzési eszköz**. Ezt azért alakították ki, hogy támogassák a szakpolitikai döntéshozókat a befogadó nevelési-oktatási finanszírozáspolitikán való elmélkedésben és vitában.

A finanszírozási *Szakpolitikai iránymutatási keret* mögötti általános szándék a nemzeti, regionális és helyi szinten az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikájával foglalkozó szakpolitikai döntéshozók közötti jövőbeli vitáknak a támogatása. Az Ügynökség valamennyi tagja tudatában van annak, hogy az effajta viták kulcsfontossággal bírnak az ezen rendszerekkel kapcsolatos végrehajtás, elszámoltathatóság és kormányzás szempontjából.

SZAKPOLITIKAI KÉRDÉSEK, TÉNYEZŐK ÉS ÖSZTÖNZŐK KERETE

A befogadó nevelési-oktatási rendszerek átfogó finanszírozáspolitikájában a finanszírozást nem szabad önmagában célnak tekinteni. Ehelyett inkább egy olyan eszközként kell tekinteni rá, amely előmozdítja és biztosítja a valamennyi tanuló számára minőségi oktatást nyújtó, befogadó nevelési-oktatási rendszereket.

Az FPIES projekt megállapításai a befogadó nevelési-oktatási rendszerek finanszírozási mechanizmusait a hatékony és költséghatékony befogadó nevelési-oktatási szakpolitikák végrehajtását támogató fontos eszközökkel kötik össze. Az országok befogadó nevelési-oktatási szakpolitikái többszintű és többszereplős nevelési-oktatási rendszerekbe vannak beágyazódva, és egyaránt kiterjednek a többségi és a speciális oktatásra. Ezek a rendszerek minisztérium- és ágazatközi mechanizmusokat tartalmaznak, és a tanulóknak a magas minőségű befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférését befolyásoló, nem oktatási-nevelési jellegű szempontokat is magukban foglalnak. Így a finanszírozási mechanizmusok hatékonysága és költséghatékonyasága olyan alapvető finanszírozási ösztönzőktől függ, amelyek az eszközöket és az erőforrásokat egy integrált intézményközi együttműködési és összehangolt ellátási keretbe ágyazzák be (Európai Ügynökség, 2016; 2018).

Ezen alapvető tényezők a befogadó nevelési-oktatási rendszerek finanszírozási mechanizmusait négy ágazatközi kérdéssel kötik össze. Ezek a **kérdések** foglalják keretbe a befogadó nevelés-oktatás minőségét és költséghatékonyaságát mint a hatékony, magas színvonalú és költséghatékony befogadó nevelési-oktatási szakpolitikák végrehajtása során figyelembe veendő fontos tényezők vagy szakpolitikai dimenziók.

Ezek a kérdések számos kritikus fontosságú, a méltányos, hatékony és költséghatékony befogadó nevelési-oktatási szakpolitikákat meghatározó erőforrás-biztosítási **tényezőhöz** kapcsolódnak. A tényezők ezzel szemben a hatékony finanszírozáspolitikák végrehajtása szempontjából elengedhetetlennek tekintett kulcsfontosságú finanszírozási **ösztönzőkkel** függenek össze (Európai Ügynökség, 2018). A finanszírozáspolitikai kérdések, tényezők és ösztönzők a befogadó nevelési-oktatási rendszerek számára szükséges finanszírozásra és erőforrásokra vonatkozó keretet képeznek.

1. ágazatközi kérdés: A tanulók megfelelő oktatási lehetőségekhez való hatékony hozzáférése

El kell kerülni a korlátozó stratégiákat, amelyek megtagadják a tanulóktól az oktatáshoz, illetve a befogadó oktatáshoz való jogukat, és/vagy amelyek fölöslegesen, hatósági döntéshez kötik a sajátos nevelési igény meglétének igazolását a tanulók esetében. Az e kérdést alátámasztó fő üzenet, hogy befogadó, nem pedig kirekesztő oktatás-neveléshez vezető finanszírozási stratégiákra van szükség.

Az e kérdés alapjául szolgáló kritikus fontosságú erőforrás-biztosítási tényezők és összekapcsolódó kulcsfontosságú ösztönzők a következők:

A legfőbb kulcsfontosságú erőforrás-biztosítási tényezők	Kulcsfontosságú ösztönzők
Politikai kötelezettségvállalás az oktatáshoz való jog iránt valamennyi tanuló számára	<ul style="list-style-type: none">• Pénzügyi kötelezettségvállalás a befogadó nevelés-oktatás iránt• Kötelezettségvállalás a kiválóságért mindenki számára• Befektetés különféle támogatási intézkedések tanulók részére történő kialakításába
A befogadó nevelésnek-oktatásnak közösségen alapuló szemlélet keretében a helyi környezetekbe történő beágyazása	<ul style="list-style-type: none">• A befogadó nevelésnek-oktatásnak valamennyi döntéshozatali szinten, kulcsfontosságú feladatként és illetékességi területen történő beágyazása• A tanintézmények társadalmi felelősségvállalásának a befogadó nevelés-oktatás irányába történő előmozdítása
Iskolafejlesztési szemlélet előmozdítása	<ul style="list-style-type: none">• Fenntartható egyensúly biztosítása az egész iskolákra kiterjedő (teljesítmény-) finanszírozási megközelítések és a szükségletalapú (bemenet-) finanszírozási megközelítések között• A befogadó oktatási-nevelési közösségek fejlődését ösztönző erőforrás-biztosítási mechanizmusok

2. ágazatközi kérdés: Iskolafejlesztési szemlélet előmozdítása a befogadó nevelésben-oktatásban

El kell kerülni a befogadó nevelést-oktatást visszatartó finanszírozási mechanizmusokat. Rugalmas finanszírozási rendszerek révén iskolafejlesztési szemléletet kell biztosítani, amely a tanulási közösségeket az innovatív és rugalmas, a teljesítmény-központúságot a méltányossággal ötvöző oktatási formákon keresztül alakítja ki. Az e kérdést alátámasztó fő üzenet, hogy az iskolai csapatokat támogatni kell abban, hogy vállalják fel valamennyi tanuló igényeinek a teljesítését.

Az e kérdés alapjául szolgáló kritikus fontosságú erőforrás-biztosítási tényezők és összekapcsolódó kulcsfontosságú ösztönzők a következők:

A legfőbb kulcsfontosságú erőforrás-biztosítási tényezők	Kulcsfontosságú ösztönzők
Ösztönzők biztosítása a támogató tanulási környezet érdekében	<ul style="list-style-type: none">• Pénzügyi támogatás az alulteljesítés kockázatának kitett tanintézmények és tanulók számára• A tanulási hálózatokat előmozdító erőforrás-biztosítási mechanizmusok
Az iskolai autonómia előmozdítása	<ul style="list-style-type: none">• A közpénzek rugalmas felhasználása• Szervezeti rugalmasság
A befogadó nevelés-oktatás támogató minőségbiztosítási mechanizmusokba történő beágyazása iskolai szinten	<ul style="list-style-type: none">• A megosztott vezetés támogatása• Az eszközök megfelelő ötvözése a támogató, innovatív tanulási környezetekért

3. ágazatközi kérdés: Innovatív és rugalmas tanulási környezetek biztosítása

A hatékonyságot nélkülöző finanszírozási mechanizmusok ösztönzik a szegregációt és a kirekesztést, amikor az oktatást és a támogatást a többségi oktatási környezetekben a tanulók igényeinek kielégítéséhez alkalmatlannak érzékelik. Ennek hatására a szereplők úgy érzékelhetik, hogy a sajátos nevelési környezetek (azaz elkülönített tanintézmények és osztálytermek) jobb nevelési támogatást biztosítanak bizonyos tanulók számára. Az e kérdést alátámasztó fő üzenet, hogy a hatékony finanszírozási mechanizmusok ösztönzőként hatnak a befogadó nevelésre-oktatásra, amennyiben elősegítik azokat a kapacitásépítési mechanizmusokat, amelyek képessé teszik a szereplőket, hogy valamennyi tanuló számára innovatív és rugalmas többségi tanulási környezeteket alakítsanak ki.

Az e kérdés alapjául szolgáló kritikus fontosságú erőforrás-biztosítási tényezők és összekapcsolódó kulcsfontosságú ösztönzők a következők:

A legfőbb kulcsfontosságú erőforrás-biztosítási tényezők	Kulcsfontosságú ösztönzők
Kapacitásépítési stratégiák elősegítése	<ul style="list-style-type: none">• Helyi közösségek, tanintézmények vagy tanulók érvényesülésének támogatása
A sajátos nevelési környezetek támogatása, hogy erőforrást képezzenek a többségi nevelési környezetek számára	<ul style="list-style-type: none">• A sajátos nevelési környezetek ösztönzése, hogy erőforrás-központként működjenek• A befogadó nevelés-oktatás kérdéseinek a sajátos nevelési környezetekben tevékenykedő szakemberek előkészítő és munkavégzés közbeni képzésébe/oktatásába történő beágyazása
A befogadó oktatásnak-nevelésnek a szakmai fejlesztésbe történő beágyazása	<ul style="list-style-type: none">• A befogadó oktatásnak-nevelésnek a tanárképzési/-oktatási lehetőségekbe való beágyazása• A vezetői képességek előmozdítása a befogadó tanintézmények kialakítása során• A szülők bevonása a képzési/fejlesztési lehetőségekbe

4. ágazatközi kérdés: Átlátható és elszámoltatható befogadó nevelési-oktatási rendszerek biztosítása

A nevelési támogatás és ellátás keretében a fejlesztési területek azonosítása helyett a tanulók kategorizálását szorgalmazó forráselosztási mechanizmusok hosszú távon nem költséghatékonyak, illetve méltánytalanok. A hatékonyságot nélkülöző ágazatközi együttműködés (például az egészségügyi és szociális védelmi szolgáltatásokkal) a szolgáltatások megkettőzéséhez és következetlen megközelítésekhez vezethet. Az e kérdést alátámasztó fő üzenet, hogy a hatékonysági, az eredményességi és a méltányossági szempontok közötti egyensúlyt teremtő finanszírozási és erőforrás-biztosítási mechanizmusok egyértelműen összefüggnek az általános rendszerirányításra, az elszámoltathatóságra és javulásra összpontosító szabályozási keretekkel.

Az e kérdés alapjául szolgáló kritikus fontosságú erőforrás-biztosítási tényezők és összekapcsolódó kulcsfontosságú ösztönzők a következők:

A legfőbb kulcsfontosságú erőforrás-biztosítási tényezők	Kulcsfontosságú ösztönzők
Az integrált befogadó nevelési-oktatási rendszereket előmozdító hálózatiirányítási stratégiák	<ul style="list-style-type: none">• A kormányzásnak az iskolai és a helyi hálózatokba, interdiszciplináris és minisztériumközi keretben történő beágyazása
Az eljárászerű ellenőrzési mechanizmusoktól az elszámoltathatóbb befogadó nevelési-oktatási rendszerek felé történő elmozdulás	<ul style="list-style-type: none">• A finanszírozás igazolt tényeken alapuló erőforrás-tervezéssel történő összekapcsolása• A hatósági megfelelésen túlmutató monitoring-mechanizmusok• A finanszírozási adatoknak a befogadó nevelés-oktatás célkitűzéseinek figyelembevételével történő feltérképezése• A befogadó nevelés-oktatás beágyazása a jelentéstételi és terjesztési mechanizmusokba
A befogadó nevelési-oktatási szakpolitikák minőségbiztosítási rendszerbe történő beágyazása	<ul style="list-style-type: none">• A meglévő értékelési eljárások továbbfejlesztése a befogadó nevelés-oktatás kérdéseinek a minőségbiztosítási rendszer kulcsfontosságú ösztönzőjeként való figyelembevételével• Egyértelmű befogadó nevelési-oktatási minőségbiztosítási keretrendszer kialakítása

ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

Az Inkluzív Oktatás Finanszírozása elnevezésű projekt következtetései és az FPIES projekt (Európai Ügynökség, 2016; 2018) valamennyi tevékenysége azt mutatja, hogy nincs ideális módja a befogadó nevelés-oktatás finanszírozásának. Egyébként, amint azt a *Bizottságnak az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett közleménye* kihangsúlyozza:

Nincs garancia arra, hogy a közkiadások növekedése nyomán az eredmények is automatikusan javulnak. A PISA-vizsgálat [Nemzetközi tanulói teljesítménymérés] eredményeinek és az iskola előtti nevelésre, illetve iskolai oktatásra fordított állami kiadások szintjének összehasonlítása tulajdonképpen arra világít rá, hogy a tagállamok meglehetősen különböző hatékonysággal használják fel erőforrásaikat. Ez a tény a hatékonyságnövelés meghatározó jelentőségét mutatja, vagyis a szűkös erőforrásokat a lehető legjobban kell kihasználni a minőség, a méltányosság és a teljesítmény biztosítása érdekében (Európai Bizottság, 2016, 3. o.).

Az országok befogadó nevelési-oktatási szakpolitikai többszintes és többszereplős nevelési-oktatási rendszerekbe vannak beágyazódva, és egyaránt kiterjednek a többségi és a speciális oktatásra. Jelenlegi formájukban ezek a befogadó nevelési-oktatási rendszerek jóval bonyolultabbak az általános oktatási rendszernél. Az országok által a befogadó nevelés-oktatás irányában tett törekvéseket határozzák meg.

Amint azt az Európai Unió Tanácsa (2017) is sugallta, az oktatás valamennyi szempontjának az egész életen át tartó tanulás távlatában történő lefedése minisztérium- és ágazatközi kérdések bevonását követeli meg. Megköveteli továbbá olyan nem oktatási jellegű szempontok belefoglalását is, amelyek nem befolyásolják a tanulóknak a magas színvonalú befogadó neveléshez-oktatáshoz való hozzáférését (ugyanott).

Összefoglalásképpen tehát az FPIES projekt összes tevékenysége nyomán levont következtetések alapján a hatékony és költséghatékony befogadó nevelési-oktatási rendszerek négy ágazatközi kérdéssel hozhatók kapcsolatba. A szakpolitikai célokkal és prioritásokkal támogatott ezen ágazatközi kérdések a hatékony és költséghatékony befogadó nevelési-oktatási rendszerek fejlődését megtámasztó fő segítő tényezők, amelyek csökkenthetik az oktatásban tapasztalható egyenlőtlenségeket.

IRODALOMJEGYZÉK

Az Európai Unió Tanácsa, 2017. *A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott következtetések a mindenkire kiterjedő magas színvonalú oktatás megvalósítását célzó inkluzív diverzitásról.* (2017/C 62/02). eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.HUN&toc=OJ:C:2017:062:FULL (Legutóbb felkeresve: 2018. október)

Az Európai Unió Tanácsa, 2018. *A Tanács ajánlása (2018. május 22.) a közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról.* (2018/C 195/01). Brüsszel: Az Európai Unió Tanácsa. eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (Legutóbb felkeresve: 2018. október)

Európai Bizottság, 2016. *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az oktatás javítása és korszerűsítése.* COM/2016/0941 final. Brüsszel: Európai Bizottság. eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM:2016:941:FIN (Legutóbb felkeresve: 2018. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2016. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education [Az Inkluzív Oktatás Finanszírozása: A befogadó nevelés-oktatást támogató országos rendszerek feltérképezése].* (S. Ebersold, szerk.). Odense, Dánia. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (Legutóbb felkeresve: 2018. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, 2018. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education [Az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikája: Erőforrás-biztosítási ösztönzők az oktatásban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentésére].* (S. Ebersold, E. Óskarsdóttir és A. Watkins, szerk.). Odense, Dánia. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (Legutóbb felkeresve: 2018. október)

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, nyomtatás alatt–a. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework [Az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikája: A projekt fogalmi kerete].* (E. Óskarsdóttir, A. Watkins és S. Ebersold, szerk.). Odense, Dánia

Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulókért és az Inkluzív Oktatásért, nyomtatás alatt–b. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework [Az inkluzív oktatási rendszer finanszírozási szakpolitikája: Szakpolitikai iránymutatási keret].* (A. Watkins, E. Óskarsdóttir és S. Ebersold, szerk.). Odense, Dánia

OECD, 2012. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools* [Méltóság és minőség az oktatásban: A hátrányos helyzetű tanulók és iskolák megsegítése]. Párizs: OECD Publishing

UNESCO, 2009. *Policy Guidelines on Inclusion in Education* [A befogadó oktatásról szóló szakpolitikai irányelvek]. Párizs: UNESCO

UNESCO, 2017. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education* [Útmutató a befogadó és méltányos oktatás biztosításához]. Párizs: UNESCO

Titkárság:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brüsszeli Iroda:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org